

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 30 stycznia 2018 r.,
sprawy Z.D. skazanego z art. 280 § 1 k.k. i innych,
oraz R.J. skazanego z art. 279 § 1 k.k. i innych,
z powodu kasacji wniesionych przez obrońców skazanych
od wyroku Sądu Okręgowego w [...] z dnia 20 kwietnia 2017 r.,
utrzymującego w mocy w stosunku do R.J. oraz zmieniającego w stosunku do Z.D.
wyrok Sądu Rejonowego w [...] z dnia 29 kwietnia 2016 r.12,

p o s t a n o w i ł

- I. oddalić kasacje obrońców skazanych jako oczywiście bezzasadne;**
- II. obciążyć skazanych kosztami sądowymi za postępowanie kasacyjne w częściach na nich przypadających.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2016 r., Sąd Rejonowy w [...] uznał oskarżonego R.J. za winnego następujących przestępstw:

1/ z art. 278 § 1 k.k. polegającego na tym, że w dniu 16/17 kwietnia 2008 r. w B. , działając wspólnie i w porozumieniu z J. W., dokonał zaboru w celu przywłaszczenia wózka widłowego m-ki TCM typu FG 25T3 o wartości 80.000 zł, zacieraczki do betonu o wartości 10.000 zł, Karchera o wartości 3.000 zł, butli gazowej, pasów mocujących o łącznej wartości 300 zł, znajdujących się na naczepie zaparkowanego samochodu ciężarowego, powodując łączną szkodę w

wysokości 93.300 zł na szkodę M. N., prowadzącego działalność gospodarczą K. - i za to skazał go na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;

2/ z art. 291 § 1 k.k. polegającego na tym, że w marcu 2010 r. w P., przyjął i pomagał w ukryciu, a następnie w zbyciu rzeczy pochodzących z przestępstwa, w postaci różnego rodzaju obuwia o wartości 24.362,84 zł - i za to skazał go na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;

3/ uznał oskarżonego R.J. za winnego tego, że działając w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności:

- w dniu 27/28 kwietnia 2010 r. w P., działając wspólnie i w porozumieniu z S. S. oraz J. W., dokonał włamania do domu w remoncie poprzez podważenie pręta zabezpieczającego bramę wejściową do budynku i jej otwarcie, skąd następnie zabrał w celu przywłaszczenia agregat prądotwórczy n/n marki, szlifierkę kątową dużą n/n marki, szlifierkę kątową małą marki „Worcraft”, młotowiertarkę m-ki „Black-Decker”, piłę spalinową m-ki Matrix, butlę gazową propan butan 11 kg, kuchenkę 3 palnikową gazową, wiertarkę m-ki Magnum, wiertarkę m-ki Melaba, zgrzewarkę, plastikową skrzynkę z narzędziami i taczkę metalową o łącznej wartości 2.830 zł, czym działał na szkodę F. M.;

- w dniu 16/17 maja 2010 r. w [...] przy ul. S., działając wspólnie i w porozumieniu z J. . dokonał kradzieży z włamaniem samochodu marki VW Golf IV, o wartości 15.000 zł poprzez otwarcie drzwi samochodu i jego uruchomienie skradzionym pokrzywdzonemu oryginalnym kluczem, czym działał na szkodę J. K.;

- w bliżej nieustalonym dniu sierpnia 2010 r. w P., działając wspólnie i w porozumieniu z S. S. oraz J. W., dokonał włamania do magazynku znajdującego się na terenie warsztatu samochodowego, poprzez przecięcie kłódki zabezpieczającej jego drzwi wejściowych, skąd następnie zabrał w celu przywłaszczenia migomat m-ki Praktiker, kanister z paliwem oraz 4 opony używane, o łącznej wartości 820 zł, czym działał na szkodę J. K., to jest, uznał Sąd oskarżonego winnym występku, z których każdy wyczerpuje ustawowe znamiona przestępstwa z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. – i za ten ciąg przestępstw wymierzył oskarżonemu karę 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności.

Następnie na mocy art. 91 § 2 k.k. wymierzył oskarżonemu R. J. karę łączną 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności i zaliczył na poczet tej kary okres

rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 3 listopada 2010 r. do dnia 5 listopada 2010 r. Na mocy art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego R. J. obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonych solidarnie z innymi współoskarżonymi stosownych kwot pieniężnych.

Apelację od tego wyroku wywiedli osobiście oskarżony oraz jego obrońca. Oskarżony R. J. zaskarżył wyrok w całości i zarzucił mu obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a to art. 7 k.p.k., poprzez dokonanie samowolnej i sprzecznej z zasadami logicznego rozumowania oceny dowodów w postaci wyjaśnień oskarżonego S. S. oraz zeznań świadka J. W. Nadto zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia, a polegający na przyjęciu przez Sąd, że oskarżony dopuścił się popełnienia zarzucanych mu przestępstw. Oskarżony podniósł także zarzut rażącej niewspółmierności kary pozbawienia wolności wobec orzeczenia jej bez warunkowego zawieszenia wykonania.

W konkluzji oskarżony wniósł o uchylenie wyroku w całości lub jego zmianę, nie wskazując przy tym na czym zmiana ta miałaby polegać.

Apelacja obrońcy oskarżonego R.J. również zarzucała błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a mający wpływ na jego treść, polegający na ustaleniu, że oskarżony R. J. dopuścił się popełnienia zarzucanych mu przestępstw. Nadto zarzucała naruszenie przepisów postępowania także mające wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k. W pkt III apelacji obrońca podniósł zarzut rażącej niewspółmierności orzeczonej kary pozbawienia wolności w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz wobec naruszenia dyrektyw wymiaru kary.

W następstwie tak sformułowanych zarzutów obrońca R.J. wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia czynów zarzuconych w pkt. X, XII i XIII, a nadto orzeczenie wobec oskarżonego kary grzywny lub kary pozbawienia wolności w dolnej granicy ustawowego zagrożenia z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby za czyny wskazane w części wstępnej wyroku Sądu Rejonowego w [...] w pkt. XI i XIV. Jednocześnie z tzw. ostrożności procesowej, w przypadku nie podzielenia przez

Sąd odwoławczy powyższych wniosków, obrońca wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Po rozpoznaniu wniesionych apelacji, wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2017 r., Sąd Okręgowy w [...] utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w części dotyczącej R.J..

Od przedmiotowego wyroku kasację wniósł obrońca skazanego, który na zasadzie art. 523 § 1 k.p.k. zarzucił:

1/ rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. polegające na nienależytym rozważeniu zarzutów apelacji, co w konsekwencji doprowadziło do utrzymania w mocy wyroku Sądu Rejonowego w [...], który zapadł z rażącym naruszeniem art. 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 366 § 1 k.p.k. i art. 440 k.p.k., poprzez rażąco niesprawiedliwą i sprzeczną z zasadami logiki, prawidłowego rozumowania oraz doświadczenia życiowego – a co za tym idzie – w istocie dowolną i arbitralną ocenę zgromadzonych w sprawie dowodów relewantnych dla przypisanych skazanemu czynów, w szczególności oceny wyjaśnień skazanego, skutkującą zaniechaniem dążenia do wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, w zgodzie z zasadą rzetelnego procesu karnego oraz zasadą prawdy materialnej, która to obraza miała oczywisty wpływ na treść zaskarżonego wyroku, albowiem doprowadziła do nieprawidłowego ustalenia, że:

- skazany R.J. uczestniczył w inkryminowanym procederze w dniu 16/17 kwietnia 2008 r. w B., działając wspólnie i w porozumieniu z J. W., popełniając przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. na szkodę M. N., do którego to zarzutu Sąd Okręgowy w [...] nie odniósł się w żadnym zakresie;

- skazany J. uczestniczył w inkryminowanym procederze w dniu 27/28 kwietnia 2010 roku w P., działając wspólnie i w porozumieniu z S. S. oraz J. W. popełniając przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. na szkodę F. M.;

- skazany J. uczestniczył w inkryminowanym procederze w dniu 16/17 maja 2010 r. w [...] działając wspólnie i w porozumieniu z J. W., popełniając przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. na szkodę J.Z.;

2/ podnosząc dalej zarzut rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na treść wyroku, obrońca wskazał, że doszło do złamania:

- zasady swobodnej oceny dowodów z art. 7 k.p.k. polegającym na braku przyznania waloru wiarygodności wyjaśnieniom R.J., które były spójne i konsekwentne, a także znalazły potwierdzenie w pozostałym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, w szczególności w zeznaniach przesłuchanego w toku postępowania J. W. przedstawiającego wersję wydarzeń w sposób kluczowy dla ustalenia toku wydarzeń;

- zasady swobodnej oceny dowodów z art. 7 k.p.k. polegającym na braku przyznania waloru wiarygodności twierdzeniom J.W. zeznającego przed Sądem I instancji w zakresie, w jakim zmienił on swoje zeznania i zaprzeczył, iż skazany R.J. wraz ze świadkiem popełnił zarzucane mu czyny;

- zasady obiektywizmu wyrażonej w art. 4 k.p.k., wskutek wybiórczej i dowolnej, a więc w istocie arbitralnej analizy całokształtu ujawnionych faktów związanych z uznaniem winy, stanowiących podstawę zaskarżonego wyroku, albowiem błędnie uznał Sąd Okręgowy, bezkrytycznie przyjmując ustalenia Sądu Rejonowego, że skazany dopuścił się zarzucanych mu czynów;

- zasady domniemania niewinności wyrażonej w art. 5 § 1 k.p.k., poprzez uznanie za wiarygodne dowodów przemawiających wyłącznie na niekorzyść skazanego, przy jednoczesnym pominięciu wszelkich źródeł dowodowych wykazujących jego niewinność, w tym zdyskredytowania dowodów w postaci spójnych, konsekwentnych i logicznych wyjaśnień R.J. w zakresie czynów, do których popełnienia nie przyznawał się, a co winno prowadzić do uznania, że wina skazanego nie została udowodniona.

3/ rażąco niewspółmierność orzeczonej bezwzględnej kary pozbawienia wolności w związku z rażącym naruszeniem prawa materialnego, to jest, art. 53 § 1 i 2 k.k., wobec tego, że:

- na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. w stosunku do skazanego R.J. orzeczono rażąco niewspółmiernie surową karę łączną 2 lat i 4 miesięcy bezwzględnego pozbawienia wolności, podczas gdy skazany winien był zostać uniewinniony od zarzutów stawianych w pkt XII i XIII, a które rzekomo popełnił w ciągu przestępstw, co niewątpliwie miało zasadniczy wpływ na wymiar kary;

- na mocy art. 291 § 1 k.k. wobec skazanego R.J. orzeczono karę 8 miesięcy pozbawienia wolności w sytuacji, gdy w niniejszej sprawie zachodzą pozytywne

warunki do orzeczenia kary grzywny lub kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby, a wymierzona skazanemu dolegliwość, chociażby z uwagi na jego postawę w trakcie postępowania karnego, uzasadnia przekonanie, iż przekracza stopień zawinienia i możliwym było orzeczenie kary w łagodniejszym wymiarze.

Formułując powyższe zarzuty obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w [...] w części i uniewinnienie skazanego R.J. od popełnienia zarzucanych mu czynów opisanych w pkt X, XII i XIII części wstępnej wyroku Sądu Rejonowego, a nadto orzeczenie wobec skazanego kary grzywny lub kary pozbawienia wolności w dolnej granicy ustawowego zagrożenia z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres próby za czyny opisane w pkt XI i XIV, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w [...] do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Rejonowej w [...] w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym, o jakim mowa w art. 535 § 3 k.p.k. Autor kasacji nie wskazał na zaistnienie naruszenia prawa, które byłoby rażące i mogło stanowić podstawę do uznania kasacji za skuteczną na podstawie art. 523 § 1 k.p.k.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że Sąd odwoławczy nie naruszył art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., bowiem słusznie uznał, że procedowanie przez Sąd I instancji było prawidłowe. W uzasadnieniu podał, czym kierował się wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji uznał za niezasadne. Nie doszło również w sprawie do rażącego naruszenia prawa procesowego przez Sąd Rejonowy w [...], w postaci art. 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 366 § 1 k.p.k. i art. 440 k.p.k., poprzez – jak to ujęto – *„rażąco niesprawiedliwą i sprzeczną z zasadami logiki, prawidłowego rozumowania oraz doświadczenia życiowego – a co za tym idzie – w istocie dowolną i arbitralną ocenę zgromadzonych w sprawie dowodów”*.

Zwrócić uwagę należy, iż posługując się zarzutem naruszenia licznych przepisów prawa procesowego, skarżący w uzasadnieniu kasacji wdaje się w

ponowną polemikę z ustaleniami faktycznymi poczynionymi przez Sąd I instancji. Wypada przypomnieć, że ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji na podstawie dowodów przedstawionych w sprawie zostały już poddane kontroli Sądu odwoławczego i Sąd Najwyższy nie jest kompetentny do tego, by tę kontrolę powtórzyć. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że podstawą zarzutu kasacyjnego nie może być samo negowanie wiarygodności dowodów tylko dlatego, iż zostały one ocenione w sposób dla skarżącego niekorzystny, ani też przeciwstawienie im innych dowodów lub ich fragmentów, zdaniem skarżącego mających większe lub inne znaczenie, niż przypisał im Sąd I instancji. Tego rodzaju zabieg stanowi nie tylko nieuprawnioną polemikę, ale też obejście przepisu art. 523 k.p.k. i niedopuszczalną próbę przekształcenia kontroli kasacyjnej w apelacyjną (zob. *postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2015 r., III KK 176/15, LEX nr 1770895*). Przypomnieć też należy, że kasacja może być wniesiona tylko w przypadku rażącego naruszenia prawa, a w niniejszej sprawie do żadnego takiego naruszenia prawa nie doszło.

Nie uszło uwadze Sądu Najwyższego, że istotnie, Sąd odwoławczy nie odniósł się szczegółowo do wskazanych w zarzutach kasacyjnych okoliczności, zwłaszcza nie przedstawił argumentacji dotyczącej odrębnie kradzieży każdego z licznych sprzętów budowlanych. Odniósł się jednak w sposób zbiorczy do zarzutów związanych z oceną zgromadzonych w sprawie dowodów, w szczególności oceny wyjaśnień skazanego. Nie można przy tym stawiać Sądowi zarzutu „zaniechania dążenia do wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy” – bowiem to nie Sąd odwoławczy ma takie zadanie. Jednak tego rodzaju „zaniechanie” z pewnością nie stanowi naruszenia przepisów procedury karnej. Chociaż uzasadnienie wyroku Sądu odwoławczego pozostawia dużo do życzenia – zwłaszcza w porównaniu ze szczegółowością wywodów przedstawionych w apelacji obrońcy oskarżonego – to fakt ten nie prowadzi do wniosku, że Sąd odwoławczy dokonał kontroli instancyjnej w nieprawidłowy sposób. Uzasadnienie kasacji zresztą wskazuje na to, że skarżący domaga się od Sądu Najwyższego ponownej oceny dowodów, podnosząc takie „uchybień proceduralne”, jak błędna ocena wiarygodności zeznań świadka J.W. oraz wyjaśnień skazanego. Tak więc w rzeczywistości, zarzuty obrońcy skazanego dotyczą nieuznania wyjaśnień skazanego R.J. za wiarygodne w zakresie, w jakim

nie przyznał się on do czynów przypisanych mu wyrokiem Sądu Rejonowego, uznania za niewiarygodne zeznań J.W. w postępowaniu sądowym, kiedy to zaprzeczył braniu przez R.J. udziału w popełnieniu zarzucanych mu czynów oraz uznaniu za wiarygodne wyjaśnień J. W. z postępowania przygotowawczego, w których wskazał on R.J. jako współsprawcę zarzucanych czynów. Dążąc do wykazania, iż jest odwrotnie, obrońca skazanego R. R.J. powołuje się w wywiedzionej kasacji na obrazę szeregu przepisów prawa procesowego. Tymczasem do kwestii wiarygodności depozycji tych osób odniósł się już szczegółowo Sąd odwoławczy i nie ma potrzeby czynienia tego po raz kolejny.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów, dotyczących naruszenia poszczególnych zasad procesowych, należało stwierdzić, że:

- uznanie wyjaśnień R.J. za niewiarygodne w żaden sposób nie może być równoważne z naruszeniem zasady swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 7 k.p.k. Zresztą to Sąd I instancji uznał je za niewiarygodne, a Sąd odwoławczy jedynie z tą oceną zgodził się. Z pewnością przedstawienie tych zeznań przez skarżącego jako *„spójnych oraz konsekwentnych i znajdujących potwierdzenie w pozostałym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, w szczególności w zeznaniach przesłuchanego w toku postępowania J.W.”*, stanowi nadużycie procesowe i przedstawienie własnej oceny tych wyjaśnień, która jest całkowicie sprzeczna z ustaleniami faktycznymi poczynionymi przez Sąd I instancji;
- Sąd I instancji dokonał również szczegółowej oceny zeznań J.W. w odniesieniu do każdego z czynów skazanego, o których przebiegu zeznawał i wyjaśniał. Ich ocena w żaden sposób nie naruszała zasady swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 7 k.p.k.;
- nie doszło również do naruszenia zasady obiektywizmu wyrażonej w art. 4 k.p.k., bowiem ocena dowodów dokonana przez Sąd I instancji nie była „wybiórcza i dowolna”. Nie naruszył też żadnych przepisów Sąd Okręgowy, przyjmując ustalenia Sądu Rejonowego, że skazany dopuścił się zarzucanych mu czynów – ocena ta dokonana po uważnej kontroli instancyjnej z pewnością nie jest „bezkrytyczna”. Słusznie Sąd odwoławczy uznał, że *„Nie jest zrozumiałą zarzut obrazy art. 4 k.p.k. Przepis ten nakazuje organom procesowym badanie i uwzględnianie wszelkich istotnych okoliczności, niezależnie od tego czy zbadanie takiej okoliczności*

mogłoby przynieść korzyść oskarżonemu, czy też wręcz przeciwnie. Przepis ten nie stanowi bynajmniej zakazu czynienia ustaleń w oparciu o dowody obciążające. Istotą tego przepisu w określonym otoczeniu normatywnym jest nałożenie na wszelkie organy procesowe obowiązków zmierzających do ustalenia prawdy materialnej. Oczywiście sprzeczne z tym przepisem (zresztą nie tylko z tym) byłoby pominięcie jakichś ustalonych okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego” (s. 4 uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego);

- nie mogło być mowy o naruszeniu zasady domniemania niewinności wyrażonej w art. 5 § 1 k.p.k., poprzez uznanie za wiarygodne dowodów przemawiających wyłącznie na niekorzyść skazanego, przy jednoczesnym pominięciu wszelkich źródeł dowodowych wykazujących jego niewinność, w tym zdyskredytowania dowodów w postaci spójnych, konsekwentnych i logicznych wyjaśnień R.J. w zakresie czynów, do których popełnienia nie przyznawał się, co winno prowadzić do uznania, że wina skazanego nie została mu udowodniona. Sąd odwoławczy trafnie stwierdził - „obrońca oskarżonego zupełnie inaczej rozumie przepis art. 5 § 2 k.p.k. Przepis ten nakazuje rozstrzyganie nieusuwalnych wątpliwości na korzyść oskarżonego. Jednak, wbrew tezm obrońcy oskarżonego, wątpliwości nieusuwalne to nie takie, które należy rozwiązywać poprzez ocenę wiarygodności dowodów. Wątpliwości nieusuwalne dotyczą tego, czego ocena wiarygodności dowodów nie usunie. Nie można zatem czynić Sądowi zarzutu z tego, że dokonał oceny wiarygodności dowodów i wątpliwości w ten sposób usunął” (s. 4 uzasadnienia).

Co do trzeciego zarzutu, odnoszącego się do niewspółmierności wymierzonej skazanemu kary – to jest on niedopuszczalny na etapie kasacyjnym. Można jedynie zauważyć, że Sąd odwoławczy w sposób należyty ustosunkował się do zarzutów apelacji dotyczących niewspółmierności kary wymierzonej wyrokiem Sądu I instancji.

Reasumując wypada podnieść, że wszystkie zarzuty przedstawione w kasacji należało ocenić jako oczywiście bezzasadne, a zatem kasacja podlegała oddaleniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Kosztami sądowymi za postępowanie kasacyjne obciążono na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. skazanego R.J., w części na niego przypadającej.

kc